

OBSAH

1. kapitola

PŘEDMĚT A STRUKTURA PRÁVNÍ VĚDY

§ 1. Právní věda	8
§ 2. Fenomén práva	10
§ 3. Pozitivní a historické právo	11
§ 4. Objektivní právo	11
§ 5. Klasifikace recentního objektivního práva	13
§ 6. Subjektivní právo	14
§ 7. Přirozené právo a základní práva	16
§ 8. Právo a svoboda	16
§ 9. Právo heteronomní a autonomní, kogentní a dispozitivní	17
§ 10. Právo v postmoderním, postvestfálském a multikulturním prostředí	17

2. kapitola

ZÁKLADNÍ PRÁVA

§ 1. Základní lidská práva a svobody: právní i mimoprávní fenomén	19
§ 2. Terminologie základních práv	23
§ 3. Základní právo jako subjektivní přirozené právo člověka (tj. bytosti nadané svobodnou vůlí a odpovědností)	24
§ 4. Klasifikace základních práv a svobod	25
§ 5. Struktura Listiny základních práv a svobod	28

3. kapitola

PRÁVO A SVOBODA, PRÁVO A ROVNOST

§ 1. Svoboda, rovnost v důstojnosti a rovnost v právech (rovnoprávnost)	29
§ 2. Svoboda rozhodování o své národnosti	32
§ 3. Zákaz újmy při uplatňování základních práv a svobod	34
§ 4. Nezadatelnost, nezczizitelnost, nepromlčitelnost a nezrušitelnost základních práv a svobod	36
§ 5. Ideologická a náboženská neutralita státu	37
§ 6. Sebeomezení státní moci (Secundum et intra legem)	37
§ 7. Quae lex non prohibet, debent permisa videri	38
§ 8. Výhrada zákona při ukládání povinností a mezí základních práv a svobod (čl. 4 Listiny)	40

§ 9. Povinnosti v Listině a zákonech	41
4. kapitola	
PRÁVO A SPRAVEDLNOST	44
§ 1. Trest	44
§ 2. Právo a spravedlnost	45
Exkurs č. 1: „Spravedlnost“	50
5. kapitola	
ÚLOHA PRÁVA A MORÁLKY V OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI	52
§ 1. Právní a neprávní normativní systémy	52
Příloha č. 1: „Exodus 19 - 20 (Mojžíš dostává Boží zákony)“ „Matouš 5 - 7; Lukáš 6, 11; - (Kázání na hoře)“	
Příloha č. 2: „16. zpěv Bhagavadgíty“	
§ 2. Právo a etika	57
§ 3. Společenská působnost (funkce) práva	58
§ 4. Právo na bezpečnost (osobní bezpečí)	59
§ 5. Základní pojmy teorie práva (právní dogmatika)	60
6. kapitola	
VÝVOJ PRÁVNÍHO MYŠLENÍ	61
§ 1. Teorie přirozeného práva	61
Exkurs č. 2: „Koncepce justnaturalismu“	
§ 2. Právní pozitivismus	67
§ 3. Sociologické právní koncepce	71
§ 4. Psychologické právní koncepce	73
7. kapitola	
SYSTÉM A PRAMENY PRÁVA	75
§ 1. Česko-slovenský právní dualismus	75
§ 2. Pojem „systém práva“ a jeho několikerý význam	75
§ 3. Jednota a diferencovanost systému práva	76
§ 4. Klasifikační kritéria systému práva	76
§ 5. Klasifikace systému práva v širším smyslu	76
§ 6. Klasifikace systému práva v ČR v užším smyslu	79
§ 7. Prameny (formy) práva	79
§ 8. Druhy vnějších forem práva	80

§ 9. Prameny českého práva	81
§ 10. Normativní interní instrukce	83
Příloha č. 3: „Zákon č. 309/1999 Sb., ze dne 11. listopadu 1999, o Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních smluv”	
8. kapitola	
PRÁVNÍ NORMY	89
§ 1. Pojem a znaky právní normy	89
§ 2. Struktura právní normy	90
§ 3. Druhy právních norem	91
§ 4. Platnost a účinnost právních norem	92
Exkurs č. 3: „Legislativní proces”	
9. kapitola	
REALIZACE PRÁVNÍCH NOREM	104
§ 1. Pojem a formy realizace právních norem	104
§ 2. Právní vztahy	105
§ 3. Aplikace právních norem	115
§ 4. Právní odpovědnost	117
10. kapitola	
INTERPRETACE PRÁVNÍCH NOREM	124
§ 1. Význam interpretace	124
§ 2. Metody interpretace	124
§ 3. Subjekty interpretace	127
11. kapitola	
PRÁVNÍ VĚDOMÍ, PRÁVNÍ PRINCIPY, PRÁVNÍ LATINA	129
§ 1. Úvod do problematiky	129
§ 2. Pojem právní vědomí	129
§ 3. Obsah právního vědomí a jeho předmět	130
§ 4. Druhy právního vědomí	131
§ 5. Struktura právního vědomí	131
§ 6. Postoje k právu	133
§ 7. Vztah znalosti (neznalosti) právní normy k akceptaci a k jednání (chování) subjektu práva	134
§ 8. Některá obecná pravidla právní (resp. právní principy)	134

12. kapitola	
PRÁVNÍ KULTURY, PRÁVNÍ CIVILIZACE A PRÁVNÍ GEOGRAFIE	136
§ 1. Vymezení pojmů	136
§ 2. Právní komparatistika	137
§ 3. Třídění velkých právních systémů	138
§ 4. Právo Evropských společenství (Právo ES/EU)	139
§ 5. K právnímu systému kontinentálnímu	139
§ 6. K právnímu systému anglo-americkému	140
§ 7. Islámský právní systém	141
§ 8. Akulturace, recepce práva a Clash of Civilizations	142
13. kapitola	
STÁTNÍ FORMY	147
§ 1. Znaký státu	147
§ 2. Právní stát	148
Exkurs č. 5: „Vznik koncepce právního státu”	
§ 3. Záruky legality a právní stát	152
§ 4. Principy (znaky) právního státu	153
14. kapitola	
FORMY VLÁDY, UČLENĚNÍ STÁTU A STÁTNÍ REŽIM	155
§ 1. Forma státu	155
§ 2. Forma vlády	155
Příloha č. 5: „Formy vlády v globálním pohledu”	
Příloha č. 6: „Složení parlamentů vybraných států”	
§ 3. Učlenění státu	161
§ 4. Státní režim	161
Příloha č. 7: „Klasifikace státních idejí podle státně symbolických forem”	
LITERATURA	167